

La Coruña

In La Coruña wordt net als in heel Galicië de regionale taal, het Gallego ofwel Galicisch gesproken. Het is één van de vier officieel erkende talen in Spanje, naast het Baskisch (Euskera), het Catalaans (Catalán) en natuurlijk het Spaans (Castellano) en het wordt consequent gebruikt - ook als dat vanuit internationaal oogpunt niet zo efficiënt lijkt - bijvoorbeeld bij toelichtingen in de meeste musea, op straatnaambordjes en op landkaarten. Het is dus officieel A Coruña. Deze regionalistische bewieroking van de streektaal gaat zelfs zo ver dat wanneer je op het Plaza de Libros (Boekenplein) één van de twee aanwezige boekwinkels binnenstapt, je tot de ontdekking komt dat daar uitsluitend lectuur te koop is geschreven in het Gallego. En natuurlijk: een tentoonstelling over de geschiedenis van de streek en cultuur is geheel in deze taal gesteld. Niet echt iets om toeristen te trekken. Maar er zijn ook

bewoners van deze stad die er anders over denken, zoals de uitbaatster van een delicatessenwinkel in één van de mooie smalle winkelstraatjes van La Coruña die omstandig uitlegt waarom het voor de economische ontwikkeling van de stad belangrijk is om het Spaans als voertaal te gebruiken.

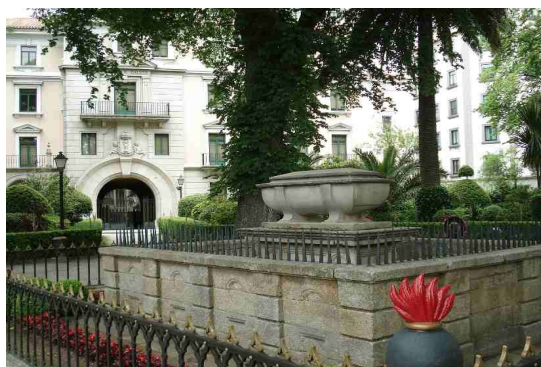
Het historische deel van La Coruña is gelegen op een schiereiland. Deze oude stad dateert uit de Romeinse tijd en in de tweede eeuw werd op last van keizer Trajanus een vuurtoren gebouwd: de Torre de Hercules op het noordelijkste puntje van het schiereiland. Het is de oudste nog werkende vuurtoren ter wereld, zij het dat de huidige toren dateert uit de achttiende eeuw en rust op de resten van Romeinse ouderdom. Aan de andere kant van het schiereiland ligt het *Castillo de San Anton*, een verdedigingswerk van waaruit de baai gecontroleerd kon worden. Deze burcht dateert uit de zestiende eeuw en werd later gebruikt als gevangenis. In 1963 werd besloten er een museum van te maken. Het is een wat somber gebouw met een voor dit soort van verdedigingswerken typische waterkelder.

Carlos de Croix
1699 - 1786

De *Jardín de San Carlos* werd oorspronkelijk gebouwd als een bolwerk buiten de stadsmuren en dateert uit de veertiende eeuw. In de loop van de tijd kwam het tot verval maar werd in de achttiende eeuw heringericht als tuin voor Carlos F. de Croix, van oorsprong een Vlaming die in het Spaanse leger diende en van 1766 tot

1771 heerser was over de Spaanse gebiedsdelen in Noord-Amerika. Vanuit de *mirador* van de tuin heeft men een prachtig uitzicht op de haven van La Coruña. Bijzonder is de beplanting en de in het midden van de tuin opgerichte graftombe van de Engels generaal Sir John Moore, die in 1809 in de slag van Elviña de inscheping van de Engelse troepen verdedigde tegen de Napoleontische legers. In het gebouw dat grenst aan de tuin is de zetel gevestigd van het *Archivo del Reino de Galicia*, het belangrijkste historische archief van het gewest.

Maar de meest fameuze historische figuur die La Coruña kent, is Maria Mayor Fernández de Cámara y Pita, kortweg Maria Pita die La Coruña verdedigde tegen de aanvallen van het Engelse leger aan het eind van de zestiende eeuw. Op vier mei 1589 forceerden de Engelsen een doorbraak in de stadsmuur. Een vaandrigdrager wist het hoogste deel

van de muur te bereiken, maar werd gedood door Maria Pita. Met welk wapen zij dat deed is niet bekend. Hoe het ook zij, ze speelde een belangrijke rol in het verzet dat de Engelsen demoraliseerde. Een standbeeld van haar siert het imposante plein dat haar naam draagt (Plaza de Maria Pita). Ook is er een klein, maar zeer zorgvuldig ingericht museum, gewijd aan deze heldin van La Coruña. Maria Pita leefde van 1565 tot 1643, trouwde vier keer en bracht vier kinderen ter wereld. Haar twee eerste echtgenoten waren slagers, maar haar derde, en vooral haar vierde

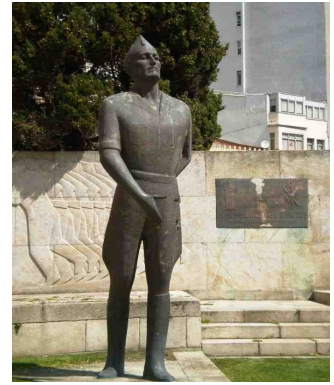

verbintenis met Xil Bermudez de Figueroa verbonden aan de *Real Audiencia* (het hoogste gerechtshof van Galicië), verhoogde haar sociale status aanzienlijk.

Alleen al om het gebouw is het Museo de Bellas Artes van La Coruña de moeite van het bezoeken waard. De oprichting van dit museum heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Officieel werd het gesticht in 1922, maar pas jaren daarna, in 1938, werd een passend gebouw gevonden en kwamen er fondsen ter beschikking. In 1947 werd het museum opengesteld voor het publiek. Het huidige gebouw, dat gekenmerkt wordt door een grote open ruimte waaromheen op vier verdiepingen de diverse expositieruimtes zijn gegroepeerd, dateert van 1995.

La Coruña heeft het franquisme nog niet helemaal de rug toegekeerd. Diverse straatnamen getuigen daarvan. Weliswaar is er geen straat of plein met de naam draagt van oud-dictator Franco, maar wel is er bijvoorbeeld de Avenida de Primo de Rivera, oprichter van de Falange, de Avenida de general Sanjurjo, de man die al in 1932 probeerde een militaire opstand te ontketenen, het Plaza de general Mola, de geestelijke vader van de opstand van 1936, en de Calle Millán-Astray, ooit de chef van Franco in het Marokkaanse leger en later een van zijn vurigste aanbidders. Er staat zelfs een standbeeld van Millán-Astray in deze straat dat volgens velen allang verdwenen zou moeten zijn. Maar kennelijk is La Coruña, de geboorteplaats van Millán-Astray, laks in het ten uitvoer brengen van de *Ley de Memoria Histórica*, een wet die voorziet in het doen verdwijnen van alle herinneringen aan het franquisme.

Willem Peeters, 25 juli 2009